

V Bruselu dne 28.10.2019
COM(2019) 548 final

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**o provádění, výsledcích a celkovém hodnocení Evropského roku kulturního dědictví
2018**

1. ÚVOD

1.1. Souvislosti: Evropské kulturní dědictví jako zdroj pro Evropu

Evropská unie stanovila rok 2018 Evropským rokem kulturního dědictví (dále také „ERKD 2018“).

Evropské kulturní dědictví „tvoří společný evropský zdroj vzpomínek, porozumění, identity, dialogu, soudržnosti a kreativity“¹. Kulturní dědictví „tvoří široké spektrum dochovaných zdrojů ve všech formách a podobách, tedy zdroje hmotné, nehmotné a digitální (původně digitální i digitalizované), včetně památek, nalezišť, krajin, dovedností, postupů, znalostí a projevů lidské tvořivosti, jakož i sbírek uchovávaných a spravovaných orgány veřejné správy, jako jsou muzea, knihovny a archivy, i soukromými subjekty, a filmové dědictví“².

Na Evropskou unii jakožto region připadá více než jedna třetina seznamu světového dědictví UNESCO³ a čtvrtina reprezentativního seznamu nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO⁴. Označení „Evropské dědictví“⁵ za svoji úlohu v evropských dějinách dosud obdrželo 38 pamětihodností. Existuje 33 kulturních tras osvědčených Radou Evropy⁶. Evropská digitální platforma pro kulturní dědictví Europeana zpřístupňuje 54 milionů položek z 3 700 evropských kulturních institucí. Pokud jde o přírodní dědictví, které je nedílnou součástí kulturního dědictví, síť 27 000 chráněných oblastí sítě Natura 2000 pokrývá 18 % pevninského a téměř 6 % námořního území EU.

Kulturní dědictví je pro Evropu také zdrojem. Odvětví kulturního dědictví v EU zaměstnává více než 300 000 osob a s kulturním dědictvím je nepřímo spojeno 7,8 milionu pracovních míst v EU (např. tlumočení a bezpečnost).

Tato zpráva podává přehled o provádění a výsledcích Evropského roku kulturního dědictví 2018 v souladu s článkem 10 rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/864 ze dne 17. května 2017⁷.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32017D0864>

² Tamtéž.

³ <http://whc.unesco.org/en/list/?&delisted=1>

⁴ <https://ich.unesco.org/en/lists>

⁵ https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/heritage-label_en

⁶ Rada Evropy, 2017.

⁷ Viz výše, pozn. pod čarou č. 1.

1.2. Cíle Evropského roku kulturního dědictví 2018

Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/864 o Evropském roku kulturního dědictví (2018)⁸ stanovilo obecné a konkrétní cíle.

Celkovým smyslem Evropského roku kulturního dědictví (dále také jen „Evropský rok“ nebo „ERKD“) je podpořit sdílení bohatého a rozmanitého kulturního dědictví Evropy a schopnost je ocenit, zvýšit povědomí o společných dějinách a hodnotách a posílit pocit příslušnosti ke společnému evropskému prostoru.

Obecnými cíli Evropského roku je podněcovat a podporovat úsilí Unie, členských států a regionálních i místních orgánů, ve spolupráci s odvětvím kulturního dědictví a širší občanskou společností, o ochranu, zabezpečení, opětovné využívání, rozvoj, zvyšování hodnoty a propagaci kulturního dědictví Evropy, přičemž Evropský rok zejména:

- přispěje k podpoře významu kulturního dědictví Evropy jakožto klíčové složky kulturní rozmanitosti a mezikulturního dialogu (...),
- zvýší příspěvek kulturního dědictví Evropy pro společnost a ekonomiku, a to využitím přímého a nepřímého ekonomického potenciálu (...),
- přispěje k podpoře kulturního dědictví jako významného prvku vztahů mezi Unií a třetími zeměmi⁹ (...).

1.3. Průzkum Eurobarometr týkající se kulturního dědictví

Za účelem přípravy Evropského roku byl koncem roku 2017 proveden zvláštní průzkum Eurobarometr¹⁰. Jeho cílem bylo posoudit postoje a stanoviska Evropanů ke kulturnímu dědictví.

Z průzkumu vyplynulo, že:

- Evropané považují kulturní dědictví za důležité pro sebe osobně (84 %), pro svoji komunitu (84 %), region (87 %), zemi (91 %) a celou EU (80 %),
- podle respondentů by orgány veřejné správy měly na kulturní dědictví přidělovat více prostředků (74 %) a orgány veřejné správy včetně EU by měly pro ochranu kulturního dědictví učinit co nejvíce,
- Evropané jsou pyšní na své kulturní dědictví (82 %) a souhlasí s tím, že může zlepšit kvalitu života (71 %) a pocit příslušnosti k Evropě (70 %).

2. PROVÁDĚNÍ EVROPSKÉHO ROKU KULTURNÍHO DĚDICTVÍ 2018

Evropský rok kulturního dědictví 2018 byl proveden decentralizovaně.

2.1. Správa Evropského roku kulturního dědictví 2018

Na vnitrostátní úrovni byl Evropský rok koordinován „národními koordinátory“, kteří zastupovali zúčastněné země – všech 28 členských států a devět přidružených zemí (Albánie, Bosna a Hercegovina, Republika Severní Makedonie, Island, Černá Hora, Norsko, Švýcarsko, Gruzie a Srbsko).

Na evropské úrovni představovalo provádění Evropského roku společné úsilí Evropské komise (patnáct generálních ředitelství), Evropského parlamentu, Rady EU, Výboru regionů a

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32017D0864>

⁹ Rozhodnutí (EU) 2017/864.

¹⁰ https://europa.eu/cultural-heritage/toolkits/special-eurobarometer-europeans-and-cultural-heritage_cs

Evropského hospodářského a sociálního výboru. Koordinaci Evropského roku na úrovni Unie zajišťovala Komise.

Evropské komisi byla nápomocna skupina 38 organizací občanské společnosti (dále jen „výbor zúčastněných stran“), které byly vybrány otevřeným a transparentním postupem na základě otevřené výzvy k účasti. Účastníky byly také UNESCO a Rada Evropy.

V období 2017–2018 svolala Komise šest schůzí výboru zúčastněných stran a národních koordinátorů za účelem koordinace průběhu Evropského roku; těchto schůzí se jako pozorovatelé zúčastnili i zástupci Evropského parlamentu.

2.2. Zdroje

Na období 2017–2018 byl Evropskému roku kulturního dědictví 2018 v souladu s výše zmíněným rozhodnutím (EU) 2017/864 přidělen rozpočet ve výši 8 milionů EUR. Významná část rozpočtu umožnila financování zvláštní výzvy k předkládání projektů spolupráce v rámci programu Kreativní Evropa (4,8 milionu EUR). Komise tento rozpočet využila také na podporu projektů na evropské úrovni, jako je spolupráce s Mezinárodní radou pro památky a památná místa (ICOMOS) na normách kvality pro zásahy v oblasti kulturního dědictví¹¹, projekt WeAre#EuropeForCulture¹², projekt Faro Way s Radou Evropy¹³ a společný projekt EU a UNESCO týkající se posílení postavení mládeže v oblasti kulturního dědictví¹⁴; komunikační kampaň a průzkum Eurobarometr¹⁵ (dohromady 2,8 milionu EUR). Zbývající rozpočet pokrýval řadu činností v oblasti podpory a koordinace.

3. HLAVNÍ ČINNOSTI

3.1. Komunikační kampaň

Na úrovni EU byla uspořádána komunikační kampaň. K hlavním cílovým skupinám patřili školáci (ve věku 10–15 let) a mladí lidé (ve věku 15–25 let).

Komunikační materiály, které byly pro všechny členské státy EU dostupné v jejich příslušných jazycích, zahrnovaly vizuální identitu spolu s logem navrženým zvláště pro Evropský rok ve všech 24 jazycích EU, heslo „Naše dědictví: setkávání minulosti s budoucností“, internetové stránky¹⁶, tištěné a audiovizuální komunikační materiály ve všech jazycích EU a soubor nástrojů pro učitele¹⁷. Mimoto byl vydáván dvouměsíční informační zpravodaj, který oslovil více než 8 000 osob (nejvíce odběratelů měl ve Španělsku, Itálii, Belgii, Řecku a Francii).

Kampaň v sociálních médiích oslovila přibližně 18 milionů osob, většinou mladých lidí (31–35 % v kategorii 18–24 let i v kategorii 25–34 let). V roce 2018 byl hashtag #EuropeForCulture na platformách sociálních médií zmíněn 146 000krát.

Evropskému roku kulturního dědictví věnovala vysokou pozornost i tradiční média (26 544 článků v médiích pro celkem 5,3 milionu on-line čtenářů). Kanál ARTE nabízel playlist pro ERKD 2018 v pěti jazycích.

¹¹ <http://openarchive.icomos.org/2083/>

¹² <https://www.photoconsortium.net/we-are-europeforculture/>

¹³ <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/the-faro-way>

¹⁴ <https://en.unesco.org/news/new-network-young-cultural-heritage-professionals-emerges-unescoeu-project>

¹⁵ http://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S2150_88_1_466_ENG

¹⁶ <https://europa.eu/cultural-heritage/>

¹⁷ <https://europa.eu/learning-corner/>

3.2. Akce a iniciativy na úrovni členských států a EU

V roce 2018 bylo uspořádáno celkem přes 23 000 akcí, které oslovily více než 12,8 milionu účastníků (11,7 milionu osob se zúčastnilo akcí, které pořádaly členské státy a zúčastněné strany, a 1,1 milionu osob se zúčastnilo akcí, které pořádaly orgány EU)¹⁸. Označení ERKD 2018 získalo více než 13 000 akcí (včetně 2 300 akcí jen v Irsku).

Třetí země přidružené k Evropskému roku kromě toho uskutečnily více než 620 iniciativ a akcí, které navštívilo více než 600 000 účastníků.

38 členů výboru zúčastněných stran, včetně UNESCO a Rady Evropy, provedlo 475 akcí a iniciativ, jichž se zúčastnilo téměř 400 000 osob. K předním iniciativám patřil summit věnovaný evropskému kulturnímu dědictví s názvem „Sharing Heritage – Sharing Values“, který se konal v červnu 2018 v Berlíně a kulminoval berlínskou výzvou k přijetí opatření s názvem „Kulturní dědictví pro budoucnost Evropy“, kterou podepsalo přes 2 200 občanů a organizací¹⁹.

Evropský parlament uspořádal zvláštní konferenci na vysoké úrovni a meziparlamentní zasedání výborů věnované evropskému kulturnímu dědictví. Rovněž Evropský hospodářský a sociální výbor a Evropský výbor regionů uspořádaly několik zvláštních akcí a komunikačních činností.

3.3. Projekty financované EU a deset evropských iniciativ

Komise zveřejnila v rámci programu Kreativní Evropa zvláštní výzvu k podávání návrhů. Na základě této výzvy bylo z celkem 77 žádostí vybráno 29 projektů nadnárodní spolupráce v celkové výši 4,8 milionu EUR²⁰.

S ohledem na kulturní dědictví byla v roce 2018 v rámci programu Kreativní Evropa otevřena rovněž výzva k předkládání projektů spolupráce. Na základě této výzvy byla 35 projektům v oblasti kulturního dědictví přidělena prostřednictvím programu Kreativní Evropa v roce 2018 celková částka ve výši 10,3 milionu EUR v porovnání s částkou ve výši 4,9 milionu EUR určenou na šestnáct projektů v roce 2016.

Akce v oblasti kulturního dědictví mimoto získaly významné financování z řady programů EU, jak je stanoveno v článku 8 rozhodnutí (EU) 2017/864. Evropský rok představoval v roce 2018 horizontální prioritu programu Erasmus+ a v rámci tohoto programu byla 965 projektům v oblasti spolupráce a mobility, které se zabývaly kulturním dědictvím, přidělena částka ve výši téměř 92 milionů EUR.

Na kulturní dědictví byla v období 2014–2020 z Fondu soudržnosti původně poskytnuta odhadovaná částka ve výši přibližně 6 miliard EUR. Aktualizované údaje o investicích do opatření v oblasti kulturního dědictví z EFRR jsou uvedeny na platformě údajů o politice soudržnosti²¹. V letech 2018 a 2019 byla v rámci programu Horizont 2020 vyhrazena částka ve výši 100 milionů EUR na výzkumné projekty v oblasti kulturního dědictví. Během Evropského roku hrálo důležitou úlohu také financování z EU určené na životní prostředí prostřednictvím programu LIFE, jenž byl zaměřen na síť Natura 2000, jakož i programy

¹⁸ Odhady založené na čtvrtletních monitorovacích zprávách včetně údajů shromážděných od národních koordinátorů členských států EU, organizací, které byly členy výboru zúčastněných stran Evropského roku, a informací získaných od orgánů EU.

¹⁹ <http://www.europanostra.org/wp-content/uploads/2018/06/Berlin-Call-Action-Cultural-Heritage-Future-Europe.pdf>

²⁰ Výzva se zaměřovala na dvě témata: posílení pocitu příslušnosti ke společnému evropskému prostoru (dvanáct projektů – 41 % celkových finančních prostředků) a propagace kulturního dědictví jako zdroje inspirace pro současnou uměleckou tvorbu (sedmáct projektů – 59 % celkových finančních prostředků).

²¹ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/9gyi-w56p>

zabývající se kulturním cestovním ruchem^{22 23} a občanstvím, a to prostřednictvím programu Evropa pro občany.

Mnoho iniciativ souvisejících s kulturním dědictvím venkova podpořila také společná zemědělská politika, a to prostřednictvím Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV).

V roce 2018 poskytovala Komise i nadále politickou a finanční podporu celoevropské on-line kulturní platformě Europeana.

K doplnění tohoto úsilí v oblasti financování prováděla Komise dlouhodobé projekty a politické iniciativy zabývající se deseti tématy (dále jen „deset evropských iniciativ“). Tyto iniciativy byly provedeny ve spolupráci s Radou Evropy, UNESCO a dalšími partnery a zúčastněnými organizacemi.

3.4. Nadnárodní iniciativy

Během Evropského roku kulturního dědictví 2018 došlo k vypracování četných přeshraničních evropských iniciativ, které iniciovaly zúčastněné strany a národní koordinátoři.

K příkladům patří #Ode2JoyChallenge²⁴ pořádaná organizací Europa Nostra (25 zemí); „Work It Out“²⁵ pořádaná sítí Evropská cesta průmyslového dědictví (3 000 mladých lidí v Evropě tančilo současně v deseti zemích) a „The Torch Initiative“²⁶ pořádaná subjektem Future of Religious Heritage (Budoucnost náboženského dědictví), v jejímž rámci byly shromážděny osobní vzpomínky a příběhy osob související s náboženským dědictvím.

Ke dvěma příkladům iniciativ řízených členskými státy, které se rozšířily po celé Evropě, patří „Rendez-vous aux Jardins“²⁷ provedená francouzským Ministerstvem kultury (šestnáct zemí) a „Ringing the Bells“²⁸, kterou inicioval německý výbor pro kulturní dědictví (při příležitosti Mezinárodního dne míru 21. září 2018 zvonilo současně 800 zvonů ve 25 zemích).

3.5. Globální dosah Evropského roku 2018

Evropský rok měl globální dosah. K Evropskému roku byly přidruženy země západního Balkánu (Albánie, Bosna a Hercegovina, Republika Severní Makedonie, Černá Hora a Srbsko), jakož i Gruzie, Island, Norsko a Švýcarsko.

Evropský rok podpořil rovněž budování kapacit v odvětví kulturního dědictví po celém světě²⁹.

Delegace EU po celém světě přispěly k většímu mezinárodnímu zviditelnění Evropského roku prostřednictvím různých činností.

²² Program pro konkurenceschopnost podniků a malých a středních podniků https://ec.europa.eu/growth/smes/cosme_en
²³ 02 02 77 21 Přípravná akce – Produkt přeshraničního evropského cestovního ruchu související s kulturou.

²⁴ <https://www.europeanostra.org/ode-joy-challenge/>

²⁵ <https://www.erih.net/projects/erih-dance-event-work-it-out/>

²⁶ <https://www.frh-europe.org/projects/frh-torch/more-information/>

²⁷ <https://rendezvousauxjardins.culture.gouv.fr/>

²⁸ <https://sharingheritage.de/en/projects/friede-sei-ih-erst-gelaeute-ringing-the-bells/>

²⁹ – Projekty: – podpora vytvoření udržitelné sítě subjektů působících v odvětví kulturního dědictví prostřednictvím „Západobalkánské cesty kulturního dědictví“,

– budování kapacit v boji proti obchodování s kulturním dědictvím, jeho loupení a ničení v Iráku, Libyi, Sýrii a Jemenu prostřednictvím společného projektu s UNESCO

– a řešení hlavních rozvojových cílů v Íránu, Afghánistánu a střední Asii prostřednictvím dědictví Hedvábné stezky (finanční podpora ve výši 3,4 milionu EUR).

<https://en.unesco.org/silkroad/about-silk-road>

4. VÝSLEDKY POLITIKY NA ÚROVNI EU

Kromě řady akcí v celé Evropě i mimo ni vedl Evropský rok k četným výstupům a výsledkům politiky.

4.1. Zapojení do kulturního dědictví

Evropský rok podnítil řadu iniciativ k zapojení mladších i starších generací, odborníků a místních společenství do kulturního dědictví a jeho evropského rozměru. K výstupům patřilo toto:

- 30 milionů lidí se zúčastnilo 60 000 akcí zvláštního ročníku Dnů evropského dědictví, které byly věnovány Evropskému roku³⁰,
- platforma Europeana provedla řadu informačních činností na podporu digitální přístupnosti zdrojů kulturního dědictví,
- zvláštní cena v rámci soutěže Evropské komise Access City Awards 2019³¹, která byla udělena městům Vilborg (Dánsko) a Monteverde (Itálie) za zlepšení přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením,
- Společné výzkumné středisko Evropské komise vyvinulo nové nástroje k posílení zapojení občanů do kulturního dědictví: on-line platforma „Mapy s příběhem“³² (interaktivní a snadno dostupné informace o iniciativách v oblasti kulturního dědictví v Evropě, které provádí EU) a webová aplikace „Cultural Gems“³³ (k sdílení a rozšiřování znalostí o kulturních prostorách v evropských městech),
- „kulturní dědictví“ bylo v roce 2018 rovněž prioritním tématem v rámci eTwinningu, komunity pro učitele a školy v Evropě. Příklady projektů a činností jsou uvedeny v publikaci e-Twinningu s názvem „Europe's cultural heritage through eTwinning“³⁴, závěrečné konference se zúčastnilo 600 osob,
- soubor nástrojů a online hra ve všech jazycích EU podpořily učitele kteréhokoli předmětu nebo oboru v přenesení kulturního dědictví do učeben³⁵,
- 15 000 mladých Evropanů objevovalo kulturní dědictví Evropy prostřednictvím pilotní iniciativy DiscoverEU,
- mladí lidé vykonávali dobrovolnickou činnost v oblasti kulturního dědictví prostřednictvím Evropského sboru solidarity.

4.2. Udržitelnost kulturního dědictví

V průběhu Evropského roku provedly Evropská komise a partnerské organizace řadu opatření k začlenění kulturního dědictví do politik v oblasti životního prostředí, architektury a územního plánování. K výstupům patřilo toto:

- prohlášení z Leeuwardenu³⁶ o adaptivním opětovném využití nemovitého kulturního dědictví,
- katalog osvědčených postupů při využívání investic z Evropského fondu pro regionální rozvoj, včetně programů Interreg, za účelem lepší ochrany, opětovného využití, zlepšení a propagace kulturního dědictví³⁷,

³⁰ Brožura 101 nápadů pro akce pořádané v rámci Dnů evropského dědictví 2018 –

https://europa.eu/cultural-heritage/toolkits/101-event-ideas-european-heritage-days_cs

³¹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8208&furtherPubs=yes>

³² <http://eu-commission.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=e3e538d4e4b743c8a6bc7a363fbc2310>

³³ <https://culturalgems.jrc.ec.europa.eu>

³⁴ <https://www.etwinning.net/eun-files/Online%20-%20eTwinning%20publication%2024.09.2018.pdf>

³⁵ https://europa.eu/learning-corner/sites/teachers2/files/files/eych-2018-toolkit-teachers_cs.pdf

³⁶ https://europa.eu/cultural-heritage/news/declaration-adaptive-reuse-built-heritage-adopted_en

- zpráva³⁸ o souvislostech mezi kulturním dědictvím a sítí Natura 2000^{39,40},
- politická doporučení⁴¹ týkající se udržitelného kulturního cestovního ruchu spolu s novou definicí udržitelného kulturního cestovního ruchu,
- osmnácti Evropským turistickým destinacím nejvyšší⁴² kvality byla udělena cena EDEN za vypracování konkrétní nabídky cestovního ruchu na základě místního hmotného kulturního dědictví⁴³,
- projekt „World Heritage Journeys in the EU“ (Cesty světového dědictví v EU) ve spolupráci s UNESCO spojující 34 ikonických a méně známých míst zapsaných na seznamu světového dědictví UNESCO v devatenácti evropských zemích⁴⁴,
- šest nadnárodních projektů s 46 příjemci, které propagovaly nadnárodní produkty cestovního ruchu týkající se evropského kulturního dědictví s využitím technologií souvisejících s kulturními a kreativními odvětvími⁴⁵,
- „Barcelonské prohlášení“⁴⁶ ke zlepšení udržitelnosti a konkurenceschopnosti sociálních a kulturních dopadů cestovního ruchu v Evropě.

4.3. Ochrana kulturního dědictví

ERKD 2018 inicioval rozsáhlou mobilizaci s cílem zlepšit ochranu kulturního dědictví na evropské úrovni. K výstupům patřilo toto:

- „Evropské zásady kvality pro zásahy financované z EU s možným dopadem na kulturní dědictví“ (*European quality principles for EU-funded interventions with potential impact upon cultural heritage*) vypracované ve spolupráci s ICOMOS⁴⁷,
- studie o ochraně kulturního dědictví před přírodními a člověkem způsobenými katastrofami – první mapování strategií a nástrojů na úrovni EU, které přispívají k provádění sendajského rámce pro snižování rizika katastrof a připravují cestu k lepší spolupráci mezi členskými státy⁴⁸,
- projekty v oblasti výzkumu a budování kapacit k lepšímu pochopení rizik katastrof pro kulturní dědictví⁴⁹ a posílení preventivních opatření,
- studie týkající se nedovoleného obchodu s kulturními statky a využívání dostupných technologií k boji proti němu, přispění k hlubšímu pochopení této trestné činnosti a způsobů jejího omezování⁵⁰,

³⁷ Elektronická kniha „Connecting Cultures, Connected Citizens“ –

<http://www.interact-eu.net/library/e-book-connecting-cultures-connected-citizens/pageflip>

³⁸ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/links_natural_cultural_heritage_en.htm

³⁹ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm

⁴⁰ http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/case_study_natura2000_cultural_heritage.pdf

⁴¹ Doporučení pracovní skupiny pro otevřenou metodu koordinace v oblasti udržitelného kulturního cestovního ruchu. Viz

https://europa.eu/cultural-heritage/toolkits/sustainable-cultural-tourism-recommendations_cs

⁴² https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/eden/about/themes_en#y2017

⁴³ https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/eden/about/themes_en#y2017

⁴⁴ <https://visitworldheritage.com/en/eu/>

⁴⁵ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/29223>

⁴⁶ Iniciované agenturou NECSTouR ve spolupráci s Evropskou komisí cestovního ruchu, Europa Nostra, sítí European Cultural Tourism (Evropský kulturní cestovní ruch), s podporou Evropské aliance pro kulturní dědictví (European Heritage Alliance) 3.3.

Viz: <http://necstour.eu/news/barcelona-declaration-“better-places-live-better-places-visit”-necstour’s-legacy-2018-european>

⁴⁷ <http://openarchive.icomos.org/2083/>

⁴⁸ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8fe9ea60-4cea-11e8-be1d-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-71040971>

⁴⁹ V souladu se sendajským rámcem pro snižování rizika katastrof, cíl C (odhad přímé ekonomické ztráty),

https://www.unisdr.org/files/43291_sendaiframeworkfordrren.pdf

⁵⁰ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d79a105a-a6aa-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>

- soubor nástrojů vyvinutý ve spolupráci s UNESCO pro evropské soudce a pracovníky donucovacích orgánů k boji proti nedovolenému obchodu s kulturními statky⁵¹,
- posouzení možnosti podpory využití Evropského programu monitorování Země Copernicus k ochraně, sledování a správě kulturního dědictví⁵²,
- mobilizace kulturního dědictví a historických chráněných oblastí pro opatření v oblasti klimatu na podporu Pařížské dohody s ohledem na mobilizaci kulturního dědictví. Uspořádáno při příležitosti Světového summitu o změně klimatu 2018 ve spolupráci s ICOMOS⁵³.

4.4. Inovace

V rámci Evropského roku 2018 bylo vyvinuto značné úsilí na podporu vzniku inovativních a nejmodernějších řešení problémů v odvětví kulturního dědictví. K výstupům patřilo toto:

- publikace s názvem „*Policy Review: Innovation in Cultural Heritage Research*“⁵⁴, balíček výsledků služby Cordis s názvem „*Heritage at Risk: EU research and innovation for a more resilient cultural heritage*“⁵⁵ a publikace nazvaná „*Innovative solutions for Cultural Heritage*“⁵⁶,
- „*Fostering cooperation in the European Union on skills, training and knowledge transfer in cultural heritage professions*“ – příručka osvědčených postupů pro kulturní a vzdělávací instituce⁵⁷,
- příprava nového vydání „Monitoru kulturních a kreativních měst“⁵⁸, srovnávacího nástroje k sledování výkonnosti „kulturních a kreativních měst“ v Evropě,
- společný pilotní projekt EU a Rady Evropy „STEPS“⁵⁹, jehož cílem je posouzení životaschopných modelů participativní správy,
- společný projekt EU a Rady Evropy „*The Faro Way: enhanced participation in cultural heritage*“⁶⁰,
- zpráva skupiny odborníků EU pro participativní správu kulturního dědictví⁶¹.

5. NÁSLEDNÁ OPATŘENÍ – EVROPSKÝ AKČNÍ RÁMEC PRO KULTURNÍ DĚDICTVÍ

K zajištění dlouhodobého politického dopadu Evropského roku zveřejnila Evropská komise dne 5. prosince 2018 evropský akční rámec pro kulturní dědictví⁶² (SWD(2018) 491), který stanoví společný směr pro činnosti související s dědictvím na evropské úrovni, především v politikách a programech EU.

⁵¹ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000266098>

⁵² https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/220f385f-76bd-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-en?WT.mc_id=Selectedpublications&WT.ria_c=677&WT.ria_f=3988&WT.ria_ev=search

⁵³ <https://www.globalclimateactions Summit.org/events/cultural-heritage-network-2/>

⁵⁴ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1dd62bd1-2216-11e8-ac73-01aa75ed71a1>

⁵⁵ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1dcbe60b-79ba-11e8-ac6a-01aa75ed71a1/>

⁵⁶ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2a7477b0-e988-11e8-b690-01aa75ed71a1/language-en>

⁵⁷ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e38e8bb3-867b-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-98656174>

⁵⁸ <https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/cultural-creative-cities-monitor/>

⁵⁹ <https://www.coe.int/en/web/interculturalcities/cultural-heritage-and-diversity>

⁶⁰ <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/-/new-joint-project-the-faro-way-enhanced-participation-in-cultural-heritage->

⁶¹ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b8837a15-437c-11e8-a9f4-01aa75ed71a1/language-en>

⁶² <https://ec.europa.eu/culture/sites/culture/files/library/documents/staff-working-document-european-agenda-culture-2018.pdf>

Akční rámec je založen na čtyřech zásadách, pěti pilířích a 65 akcích.

Čtyřmi zásadami evropského akčního rámce pro kulturní dědictví jsou přístup orientovaný na lidi, mainstreaming do různých politik EU, tvorba politiky založená na faktech a mnohostranná spolupráce.

Pět oblastí akcí:

- Kulturní dědictví pro inkluzivní Evropu: účast a přístup pro všechny
- Kulturní dědictví pro udržitelnou Evropu: inteligentní řešení pro soudržnou a udržitelnou budoucnost
- Kulturní dědictví pro odolnou Evropu: ochrana ohroženého dědictví
- Kulturní dědictví pro inovativní Evropu: mobilizace znalostí a výzkumu
- Kulturní dědictví pro silnější globální partnerství: posílení mezinárodní spolupráce.

Rámec zřizuje také novou mnohostrannou odbornou skupinu Komise pro kulturní dědictví⁶³, která bude působit jako platforma pro konzultace a výměnu osvědčených postupů pro udržitelné a participativní evropské politiky v oblasti kulturního dědictví.

6. CELKOVÉ HODNOCENÍ

Evropský rok byl úspěšný při posilování evropského rozměru kulturního dědictví.

V prohlášení, které dne 16. dubna 2019 přijali v Bukurešti ministři kultury EU, se uznává⁶⁴, že se „úspěch Evropského roku kulturního dědictví 2018 zakládal na náležitém mnohostranném rámci správy, jednoznačném tematickém zaměření, zapojení různých částí našich společností a přeshraniční spolupráci“⁶⁵.

Ministři kultury uvítali evropský akční rámec pro kulturní dědictví a vyjádřili podporu dalším opatřením EU v této oblasti v souladu se směry uvedenými v akčním rámci.

Evropský rok 2018 i další opatření na úrovni EU ve prospěch kulturního dědictví velmi podporoval Evropský parlament. Při projednávání výsledků Evropského roku ve Výboru pro kulturní otázky jeho členové uznali, že je to jeden z velkých úspěchů této Komise, pokud jde o politické iniciativy i provedení. Ocenili integrovaný model řízení a mnohostrannou spolupráci a vyzvali k přijetí ambiciózních následných opatření⁶⁶.

7. ZÁVĚR

Evropský rok kulturního dědictví měl kladný dopad na vnímání evropského kulturního dědictví jako významného evropského zdroje. Vyzdvižením evropského kulturního dědictví v agendě EU a ve vnitrostátních agendách a širokou mobilizací účastníků přispěl Evropský rok k mezikulturní diskusi o tom, co má Evropa společného.

Na základě výsledků Evropského roku kulturního dědictví a s přihlédnutím k zásadám stanoveným v evropském akčním rámci bude Komise spolu s členskými státy a zúčastněnými stranami v oblasti kulturního dědictví pokračovat v uskutečňování dlouhodobé vize pro správu, ochranu a posílení evropského kulturního dědictví.

⁶³ https://ec.europa.eu/culture/news/call-applications-cultural-heritage-forum_en

⁶⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/39209/190416-bucharest-declaration-on-the-role-of-culture-in-building-europes-future.pdf>

⁶⁵ <https://www.consilium.europa.eu/media/39209/190416-bucharest-declaration-on-the-role-of-culture-in-building-europes-future.pdf>

⁶⁶ Zasedání výboru CULT dne 2. dubna 2019, <http://europarl.europa.eu/elive/cs/committees/video?event=20190402-0900-COMMITTEE-CULT>